

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priştine, 16 Ocak 2013
Nr. Ref.: RK 345/13

KABUL EDİLMEZLİK KARARI

Başvuru No: KI 92/12

Başvurucular

Sali Hajdari

Emeklilik Yasası hakkında anayasal denetim başvurusu

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Mahkeme Heyeti:

Enver Hasani, Başkan
Ivan Čukalović, Başkanvekili
Robert Carolan, Üye
Altay Suroy, Üye
Almiro Rodrigues, Üye
Snezhana Botusharova, Üye
Kadri Kryeziu, Üye
Arta Rama-Hajrizi

Başvurucu:

1. Başvurucu Gilan mukimi Bay Sali Hajdari'dir.

İtiraz Edilen Karar

2. Başvurucu, kabul tarihi ve sayısını belirtmeksizin Emeklilik Yasası'na itiraz etmiştir.

Başvurunun Konusu

3. Başvurucunun Anayasa Mahkemesi'ne yaptığı başvurunun konusu Emeklilik Yasası ile kıdem süresinin hesaplanma şekli hakkında yorum talebidir.

İlgili Hukuk

4. Başvuru Anayasa'nın 113.7 ve 21.4 fıkraları, 03/L-121 sayılı ve 15 Ocak 2009 tarihli Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa'nın (bundan sonra: "Yasa") 20, 22.7 ve 22.8 madde ve fıkraları ile Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün (bundan sonra: "İçtüzük") 56 (2). kuralına dayandırılmıştır.

Başvuru Süreci

5. Başvurucu 12 Eylül 2012 tarihinde Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi'ne (bundan sonra: "Mahkeme") başvurmuştur.
6. Mahkeme Başkanı'nın 5 Kasım 2012 tarih ve GJR 83/12 sayılı kararıyla Üye Snezhana Botusharova raportör yargıç olarak görevlendirilmiştir. Başkan'ın aynı tarih ve KSH 83/12 sayılı kararıyla Üyeler: Robert Carolan (başkan), Altay Suroy ve Ivan Čukalović'ten oluşan Ön İnceleme Heyeti belirlenmiştir.
7. Robert Carolan (başkan), Altay Suroy ve Ivan Čukalović'ten oluşan Ön İnceleme Heyeti 6 Aralık 2012 tarihinde raportör yargıç Snezhana Botusharova'nın raporunu inceledikten sonra tam kadroda toplanan Mahkeme Heyetine başvurunun kabul edilmezliğine ilişkin öneri sunmuştur.

Olguların Özeti

8. Mahkeme başvurucuya gönderdiği yazı ile başvurusunu tamamlayacak bilgi ve belgeleri talep etmesine rağmen, başvurucu Mahkeme kararı açısından anlam ifade edecek deliller sunmamıştır.

Başvurucunun İddiaları

9. Başvurucu şu iddiayı ileri sürmüştür:

"Sayın Mahkeme, emeklilik yasasının kıdem hesaplanmasına ilişkin kısmını yorumlamanız için size başvuruyorum. Bendeniz 14 yılı aşkın bir süre Gilan ÇÖB (Çıkar Özyönetim Birliği)'de savaş öncesi dönemde çalışıyordum ve savaştan sonra Gilan BİBM (Bölge İş Bulma Merkezi) olarak adlandırılan aynı işyerinde çalışmaktayım. Ben emeklilik yaşama yaklaşıyordum ve aldığım bilgilere göre 81 aylık emeklilik hakkının elde etmem için savaştan önceki dönemde 15 yıllık kıdeme sahip olmam gerekmektedir. Savaş sonrası dönemdeki kıdem kabul edilmeyip emeklilik maaşı 45 avroya düşmektedir".

10. Başvurucu devamında şunu belirtmiştir:

"Sayın Mahkeme, savaştan önce ve sonraki dönemden toplam 27 yıllık kıdemim olduğu halde nasıl oluyor da savaştan önceki dönemde bir günlük kıdemi bile olmayan kişilerle aynı şekilde değerlendiriliyoruz? Toplam 27 yıllık iş kıdemime

vahşi işgalcinin işten uzaklaştırdığı 10 yılı katarsak toplam 37 yıl kıdem ettiği halde bir günlük kıdemsiz kalmamın kanunla öngörölmüş insan haklarımın ihlali oluşturduğunu düşünüyorum.”

“Sayın Mahkeme, işgalciyi tanıyıp çalışmaya devam eden mesai arkadaşlarım 81 avro emeklilik maaşı olarak 54 avroya kalan benimle kıyaslandıklarında daha kazançlılar.”

11. Başvurucu Mahkeme'den şunu talep etmiştir:

Sözü daha fazla uzatmadan sizden neyi talep ettiğimi anladığımı umuyorum. Bu konuda kime başvurmam gerektiği veya bu ayrımcı yasaları kabul etmem gerektiği konusunda bir yorum yapmanızı istirham ederim. Ve hiçbir zaman çalışmayanlar gibi 45 avroyu kabul edeceğim.”

Başvurunun Kabul Edilirliği

12. Mahkeme, başvuruçuların şikâyeti hakkında bir karara varabilmesi için öncelikle Anayasa'da belirtilip Yasa ve İçtüzükte ayrıntılarına yer verilen kabul edilirlük koşullarının yerine getirilip getirilmediğinin ele alınması gerektiğini tespit etmiştir.

13. Mahkeme bu başvuruya ilişkin olarak Anayasa'nın 113. madde 1 ve 7. fıkralarına atıfta bulunmak ister:

1. Anayasa Mahkemesi, yasal şekilde sadece yetkili makamlarca açılmış davalar hakkında karar verir.

7. Yasalarla belirlenen tüm yasal yollar tükendikten sonra bireyler, kamu otoriteleri tarafından kendi bireysel hak ve özgürlükler ihlal edildiğinde dava açma haklarına sahiptirler.

14. Mevcut başvuruda başvuruçucu kendisi için henüz uygulanmayan “emeklilik yasının yorumlanmasını” talep etmiştir; oysa Anayasa'nın 113. maddesi herhangi bir yasa hakkında anayasal denetimin kimin talep edebileceği açıkça belirtilmiştir.

15. Tüm Kosovalı emeklileri ilgilendiren “emeklilik yasının yorumlanmasına” ilişkin bir başvuru başvuruçucunun söz konusu yasa hakkında soyut denetim talebinde bulunduğunu gösterir. Başvuruçucunun amacı buysa, birey olarak onun yetkili taraf olarak kabul edilmesi mümkün değil.

16. Başvuruçucu aslında başvurusunu Anayasa'nın 113. maddesine dayandırmıştır. Bunun dışında başvuruçucu, yasanın kabulünden kendisinin dolaysız şekilde mağdur olduğunu gösterecek deliller sunmamıştır.

17. Anayasa'nın 113. madde 2, 6 ve 8. fıkraları yasaların soyut şekilde anayasal denetimi konusunda Anayasa Mahkemesi'ne başvurmaya yetkili tarafların kimlerin olduğunu açıkça belirtmiştir.

18. Bunun dışında Kosova'nın hukuki anayasal düzeni, kendileri ihlallerden mağdur olmadan kamu yararı ve anayasal düzenin korunmasına ilişkin *actio popularis* şeklindeki bireysel başvurularını Anayasa Mahkemesine sunmaya imkân tanımamaktadır.

19. Buna göre Mahkeme, başvurunun, emeklilik yasası hakkında anayasal denetim için soyut itirazda bulunmaya yetkili taraf olmadığını, dolayısıyla başvurunun kabul edilmez olarak ilan edilmesi gerektiği görüşündedir.

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

Anayasa'nın 113.madde 1 ve 7. fıkraları, Yasa'nın 46, 47 ve 48. maddeleri ve İÇTÜZÜĞÜN 36. kuralı (1a) ve (3c) bentlerine dayanarak Anayasa Mahkemesi'nin 6 Aralık 2012 tarihinde yapılan duruşmasında oybirliğiyle:

- I. Başvurunun kabul edilmez olarak reddine karar verilmiştir.
- II. İşbu karar Yasanın 20.4 maddesi uyarınca taraflara bildirilip Resmi Gazetede yayımlanır.
- III. Karar derhal yürürlüğe girer.

Raportör Yargıç

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Snezhana Botusharova, imza

Prof. Dr. Enver Hasani, imza